

Cyngor Sir Ceredigion

Adroddiad Cynnydd Ansawdd Aer 2023

Er mwyn bodloni Rhan IV o Ddeddf yr Amgylchedd
1995

Rheoli'r Ansawdd Aer yn Lleol

Dyddiad: Tachwedd 2023

Gwybodaeth	Manylion
Swyddog yr Awdurdod Lleol	Elis Gwyn
Adran	Diogelu'r Cyhoedd
Cyfeiriad	Canolfan Rheidol, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UE
Ffôn	01545 570881
E-bost	elis.gwyn@ceredigion.gov.uk
Cyfeirnod yr Adroddiad	CCC/AQ/2023
Dyddiad	29/11/2023

Crynodeb Gweithredol: Ansawdd Aer yn ein Hardal ni

Ansawdd Aer yng Ngheredigion

Mae'r Adroddiad Cynnydd hwn ar y Strategaeth Ansawdd Aer yn cadarnhau, fel yn y blynyddoedd blaenorol, y cydymffurfiwyd yn 2022 â'r holl Safonau ac Amcanion statudol sy'n ymwneud ag ansawdd aer, a hynny ym mhob lleoliad yng Ngheredigion. Fel yn y blynyddoedd blaenorol, felly, ni ystyrir ei bod yn angenrheidiol symud ymlaen i gynnal asesiadau manylach o'r ansawdd aer yng Ngheredigion, na chwaith i ddatgan unrhyw Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer.

Prif ffynhonnell llygredd aer yng Ngheredigion yw allyriadau cerbydau o rwydwaith ffyrdd y sir. Mae economi'r sir hefyd yn ddibynnol iawn ar dwristiaeth, gyda phoblogaeth y sir yn dyblu yn ystod gwyliau haf yr ysgolion, gan arwain at gynnydd mewn allyriadau cerbydau. Er gwaethaf hyn, mae'r tueddiadau a fesurwyd ar gyfer NO₂ yn ystod y blynyddoedd diwethaf ar i lawr mewn lleoliadau "problemus" yn y sir, heb achosion o fynd y tu hwnt (ac yn groes) i'r safonau mewn unrhyw leoliad (gan gynnwys wrth ymyl y ffordd a'r lleoliadau yr ystyrir eu bod y rhai "gwaethaf").

Roedd gwaith modelu data a gynhaliwyd gan DEFRA yn dangos bod cyfartaledd blynyddol o lai na 13µg/m³ o PM₁₀ yn aer Ceredigion yn 2022. Roedd hyn yn cynnwys ein tref brysuraf, sef Aberystwyth. Mae llygredd aer yng Ngheredigion, yn arbennig o ran nitrogen deuocsid a PM₁₀, yn parhau i fod ymysg yr isaf yng Nghymru.

Camau i Wella Ansawdd Aer

Nid oedd y data monitro a gasglwyd ar gyfer 2022 wedi nodi unrhyw ofyniad i gynnal asesiad manwl nac i ddatgan Ardal Rheoli Ansawdd Aer. Fodd bynnag, mae'r awdurdod yn parhau i fonitro ansawdd aer yr ardal ac yn adolygu'r data a gesglir yn barhaus er mwyn penderfynu a oes angen cymryd camau gweithredu mewn ymateb.

Blaenoriaethau a Heriau Lleol

Roedd y ddau Adroddiad Cynnydd blynyddol blaenorol wedi ceisio canolbwyntio yn benodol ar effaith pandemig COVID-19 ar lygredd aer yn lleol. Er enghraifft, cyflwynwyd ardaloedd dros dro i gerddwyr ym mhrif drefi twristaidd Ceredigion. Canfyddiad yr

adroddiadau blaenorol oedd nad oedd creu ardaloedd i gerddwyr wedi cael effaith nodedig ar grynodiadau NO₂ yn lleol a bod y lefelau ymhell o fewn y terfynau statudol. Yn sgil y pandemig cafwyd heriau wrth gasglu'r data yn yr ystyr nad oedd modd casglu'r tiwbiau tryledu am fisoedd lawer. Golygai hyn fod yn rhaid defnyddio data a gasglwyd o ddau safle monitro parhaus yn Sir Benfro a Swydd Amwythig fel rhan o'r weithdrefn flynyddol.

Pwyslais adroddiad eleni oedd edrych ar effaith gollwng y cyfyngiadau clo ar lygredd aer yn lleol yn sgil y cynnydd disgwylidig mewn traffig ar y ffyrdd a thwristiaeth. Roedd y data a gasglwyd yn 2022, fodd bynnag, wedi canfod bod y lleoliadau monitro wedi gweld lleihad o 20% yng nghrynodiad cyfartalog (cymedr) blynyddol NO₂ o gymharu â 2021.

Esboniad posib am y lleihad hwn yw bod y gwaith o fonitro nitrogen deuocsid wedi elwa ar gasglu data'n gyflawn ym mhob lleoliad yn 2022, yn wahanol i'r ddwy flynedd flaenorol. Gallai hyn awgrymu fod y drefn flynyddol yn 2020 a 2021 wedi arwain at rifau uwch na'r arfer yn y lleoliadau monitro.

Unwaith eto yn 2022, canfuwyd mai lleoliad monitro Talybont oedd â'r crynodiad blynyddol cyfartalog uchaf o NO₂ sef 17.2 µg/m³. Ond roedd hyn yn is na'r cyfartaledd o 24µg/m³ a welwyd yn 2021, yn unol â'r duedd a nodwyd mewn lleoliadau eraill. Mae'r cyfartaledd uwch yn y lleoliad yma yn debygol o fod yn sgil y Gefnffordd brysur sy'n mynd drwy'r pentref ac a ddefnyddir gan bobl sy'n teithio i'r gwaith yn Aberystwyth, y loriau trwm sy'n teithio drwy'r sir a'r ymwelwyr sy'n ymweld â'r sir dros yr haf. Mae'r crynodiadau yma'n parhau i fod ymhell o fewn y terfynau statudol ond serch hynny cedwir golwg ar y safle yn y dyfodol.

Sut i Gymryd Rhan

Gall y cyhoedd gael rhagor o wybodaeth am ansawdd aer drwy gysylltu ag awdur yr adroddiad.

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol: Ansawdd Aer yn ein Hardal ni	i
Ansawdd Aer yng Ngheredigion	i
Camau i Wella Ansawdd Aer	i
Blaenoriaethau a Heriau Lleol	i
Sut i Gymryd Rhan	ii
1 Camau i Wella Ansawdd Aer	1
1.1 Gwaith Blaenorol mewn Perthynas ag Ansawdd Aer	1
1.2 Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer	2
1.3 Rhoi Cynlluniau Gweithredu ar waith	3
2 Data Monitro Ansawdd Aer a Chymharu â'r Amcanion Ansawdd Aer	4
2.1 Crynodeb o'r Monitro a Wnaed yn 2022.....	4
2.1.1 Safleoedd Monitro Awtomatig.....	4
2.1.2 Safleoedd Monitro Anawtomatig.....	4
.....	15
2.2 Canlyniadau Monitro Ansawdd Aer 2022	18
2.3 Cymharu Canlyniadau Monitro 2022 â'r Blynyddoedd Blaenorol a'r Amcanion Ansawdd Aer.....	21
2.3.1 Nitrogen Deuocsid (NO ₂)	21
2.3.2 Deunydd Gronynnol (PM ₁₀)	22
2.3.3 Deunydd Gronynnol (PM _{2.5}).....	22
2.4 Crynodeb o Gydfurfiaeth ag Amcanion y Strategaeth Ansawdd Aer o 2022 ymlaen..	22
3 Datblygiadau Lleol Newydd	23
3.1 Ffynonellau Traffig Ffyrdd (a mathau eraill o Drafnidiaeth).....	23
3.2 Ffynonellau Diwydiannol / sy'n Ffoi neu heb eu Rheoli/ Ffynonellau Masnachol	23
3.3 Ffynonellau Eraill	23
4 Polisiâu a Strategaethau sy'n Effeithio ar Lygredd a Gludir yn yr Aer	24
4.1 Strategaeth Ansawdd Aer Leol / Ranbarthol	24
4.2 Polisiâu Cynllunio Ansawdd Aer	24
4.3 Cynlluniau a Strategaethau Trafnidiaeth Lleol.....	25
4.4 Cynlluniau a Strategaethau Teithio Llesol	26
4.5 Amcanion Llesiant Awdurdodau Lleol	26
4.6 Cynlluniau a Strategaethau Seilwaith Gwyrdd	28
5 Casgliad a Chamau Gweithredu Arfaethedig	30
5.1 Casgliadau o'r Data Monitro Newydd.....	30
5.2 Casgliadau yn ymwneud â Datblygiadau Lleol Newydd	30
5.3 Casgliadau Eraill.....	30
5.4 Camau Gweithredu Arfaethedig.....	31

Cyfeiriadau	33
Atodiadau	33
Atodiad A: Canlyniadau Monitro Tiwbiau Tryledu Misol	34
Atodiad B: Crynodeb o Reoli Ansawdd Aer Lleol	36
Pwrpas Adroddiad Cynnydd Blynnyddol	36
Amcanion Ansawdd Aer	36
Atodiad C: Data Monitro Ansawdd Aer SA/RhA	38
SA/RhA Monitro Tiwbiau Tryledu	38
Blwyddoli Tiwbiau Tryledu	39
Ffactorau Addasu ar gyfer Tuedd yn y Tiwbiau Tryledu	39
Gostyngiad NO ₂ gyda phellter o'r ffordd	41
Rhestr Termau	43

Tablau

Tabl 2.1 – Manylion y Safleoedd Monitro Anawtomatig

Tabl 2.2 – Canlyniadau Monitro Cymedr Blynnyddol NO₂

Tabl A.1 – Canlyniadau Misol Llawn y Tiwbiau Tryledu ar gyfer 2022

Tabl B.1 – Amcanion Ansawdd Aer sydd wedi'u Cynnwys yn y Rheoliadau at Ddiben Rheoli Ansawdd Aer yn Lleol yng Nghymru

Ffigurau

Ffigur 2.1 – Mapiau o Safleoedd Monitro Anawtomatig

Ffigur 2.2 – Tueddiadau mewn Crynodiadau Cyfartalog Blynnyddol NO₂

1 Camau i Wella Ansawdd Aer

1.1 Gwaith Blaenorol mewn Perthynas ag Ansawdd Aer

Mewn Adroddiadau Cynnydd blaenorol ar y Strategaeth Ansawdd Aer, sefydlwyd nad oedd yr un achos o fynd y tu hwnt (ac yn groes) i'r safonau ansawdd aer ar gyfer unrhyw un o'r prif lygryddion aer a nodir yn y Rheoliadau, a hynny mewn unrhyw leoliad yng Ngheredigion (gan gynnwys wrth ymyl ffyrdd lle ceir tagfeydd). At hynny, ni ragwelir achosion o fynd y tu hwnt i'r safonau yn y dyfodol ar sail y tueddiadau a welwyd a'r rhagolygon a fodelwyd.

Defnyddiwyd rhestr wirio ac offer sgrinio yn hanesyddol i nodi ffynonellau posibl o lygredd aer yn y sir dros nifer o flynyddoedd. Mae'r holl ffynonellau posibl o lygredd aer a awgrymir yn y Canllawiau Technegol wedi cael eu hystyried, a barnwyd bod angen monitro NO₂ yn barhaus. Caiff lleoliadau monitro eu hadolygu'n rheolaidd yn unol â materion a datblygiadau newydd fel yr argymhellir yn y canllawiau ac ati. Cyflwynwyd yr Adroddiad Cynnydd diwethaf ar gyfer Ceredigion yn 2022 a chafodd ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru fel un oedd yn cyfleu cyflwr ansawdd aer Ceredigion yn gywir. Roedd y canlyniadau a gyflwynwyd yn yr adroddiad yn cyd-fynd yn gyffredinol â'r amcanestyniadau cenedlaethol.

Nid oes ffynonellau sylweddol o lygredd aer diwydiannol yng Ngheredigion – mae datblygiadau diwydiannol, ffyrdd a datblygiadau eraill yn y blynyddoedd diwethaf wedi cael effaith gymharol isel o ran ansawdd aer.

Adroddwyd mewn Adroddiad Cynnydd blaenorol (gan ddefnyddio data a fodelwyd gan DEFRA ar gyfer 2015) fod crynodiadau amcangyfrifedig PM_{2.5} yn agos at safon yr Alban o 10µg/m³ (hefyd safonau canllaw Sefydliad Iechyd y Byd) mewn rhai lleoliadau wrth ymyl y ffordd lle ceir tagfeydd ym mhrif dref Aberystwyth. Fodd bynnag, roedd canlyniadau a fodelwyd gan DEFRA mewn lleoliadau wrth ymyl y ffordd yn Aberystwyth yn 2018 yn is (rhwng 6 ac 8µg/m³). Mae hyn yn well na safonau canllaw gorfodol yr Alban a Sefydliad Iechyd y Byd. Mae PM_{2.5} yn baramedr pwysig sy'n gysylltiedig ag iechyd, ac mae safonau gorfodol yr Alban a safonau canllaw Sefydliad Iechyd y Byd yn llym byddai'n anodd eu cyrraedd mewn rhai lleoliadau wrth ymyl y ffordd yn y DU.

Ni ystyriwyd bod angen datgan ardal rheoli ansawdd aer o gwbl yng Ngheredigion, na chwaith fod angen datblygu cynlluniau gweithredu i wella ansawdd aer yn y sir. Ni fu datblygiadau newydd arwyddocaol yn y sir yn 2022 (diwydiant ac ati) a gafodd effaith sylweddol ar ansawdd aer. Mae Cynlluniau Trafnidiaeth Lleol, Cynllun Rheoli Carbon a Strategaethau Datblygu

Economaidd a Chynllunio yn cydnabod pwysigrwydd ansawdd aer ac yn ceisio cyfyngu neu leihau effaith allyriadau lleol yn y sir.

1.2 Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer

Mae Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer yn cael eu datgan pan fydd ansawdd aer yn agos at neu uwchlaw lefel dderbyniol o lygredd (a elwir yn amcan ansawdd aer (gweler Atodiad B)). Ar ôl datgan Ardal Reoli, mae'n rhaid i'r awdurdod baratoi Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer o fewn 18 mis yn nodi'r mesurau y mae'n bwriadu eu rhoi ar waith i wella ansawdd aer. Mae awdurdodau lleol yn gweld Ardaloedd Rheoli fel canolbwynt ar gyfer sianelu adnoddau tuag at yr ardaloedd lle mae'r llygredd mwyaf.

Nid oes gan Gyngor Sir Ceredigion Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer nac unrhyw leoliadau yn y sir lle mae crynodiadau llygryddion aer yn uwch na/ yn agos at y safonau/ amcanion cenedlaethol. Ni fu angen, felly, i ddatblygu Cynlluniau Gweithredu Ansawdd Aer na chwaith Strategaeth Ansawdd Aer.

1.3 Rhoi Cynlluniau Gweithredu ar waith

Nid oes Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer yng Ngheredigion. Ni fu angen datblygu a gweithredu Cynlluniau Gweithredu na chwaith gynhyrchu Strategaeth Ansawdd Aer.

2 Data Monitro Ansawdd Aer a Chymharu â'r Amcanion Ansawdd Aer

2.1 Crynodeb o'r Monitro a Wnaed yn 2022

2.1.1 Safleoedd Monitro Awtomatig

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw safleoedd monitro awtomatig yng Ngheredigion.

2.1.2 Safleoedd Monitro Anawtomatig

Cynhaliodd Cyngor Sir Ceredigion waith monitro NO₂ yn anawtomatig (yn oddefol) mewn 11 lleoliad yn ystod 2022. Mae Tabl 2.1 yn rhoi manylion y safleoedd.

Darperir mapiau sy'n dangos lleoliadau'r safleoedd monitro yn Ffigur 2.1. Mae rhagor o fanylion ynghylch Sicrhau Ansawdd/Rheoli Ansawdd, ac addasu ar gyfer tuedd ar gyfer y tiwbiau tryledu, wedi'u cynnwys yn Atodiad C.

Tabl 2.1 – Manylion y Safleoedd Monitro Anawtomatig

Enw'r safle	Math o safle	Yn gysylltiedig ag Ardal Reoli a enwir?	Cyfeirnod Grid Arolwg Ordnans X	Cyfeirnod Grid Arolwg Ordnans Y	Uchder y safle (m)	Wedi'i gydleoli â dadansoddwr parhaus?	Pellter o'r monitor i'r cysylltiad perthnasol agosaf â'r aer (m) ⁽¹⁾	Pellter o'r cyrb i'r monitor (m)
Ffordd y Môr, Aberystwyth	Canolfan drefol	Amh.	258470	281700	2.5	Na	1	1
Stryd Thespis, Aberystwyth	Canolfan drefol	Amh.	258630	281800	2.5	Na	10	1
Yr Orsaf Reilffordd, Aberystwyth	Canolfan drefol	Amh.	258500	281620	2.5	Na	1	1
Cylchfan Morrisons, Aberystwyth	Wrth ymyl y ffordd	Amh.	259590	280570	1.5	Na	200	1
Dan Dre, Aberystwyth	Diwydiannol	Amh.	258379	281519	1.5	Na	1	1
Stryd Fawr, Llanbedr Pont Steffan	Canolfan drefol	Amh.	257790	248140	1.5	Na	1	1
Stryd Fawr, Aberteifi	Canolfan drefol	Amh.	217790	246180	1.5	Na	1	1
Stryd y Cei, Aberteifi	Canolfan drefol	Amh.	217661	245959	1.5	Na	1	1
Pendam	Gwledig	Amh.	272240	283330	1.5	Na	500	1
Talybont	Wrth ymyl y ffordd	Amh.	265462	289275	1.5	Na	1	1

Enw'r safle	Math o safle	Yn gysylltiedig ag Ardal Reoli a enwir?	Cyfeirnod Grid Arolwg Ordnans X	Cyfeirnod Grid Arolwg Ordnans Y	Uchder y safle (m)	Wedi'i gydleoli â dadansoddwr parhaus?	Pellter o'r monitor i'r cysylltiad perthnasol agosaf â'r aer (m) ⁽¹⁾	Pellter o'r cyrb i'r monitor (m)
Y Stryd Fawr, Aberystwyth	Canolfan drefol	Amh.	258230	281631	1.5	Na	1	3

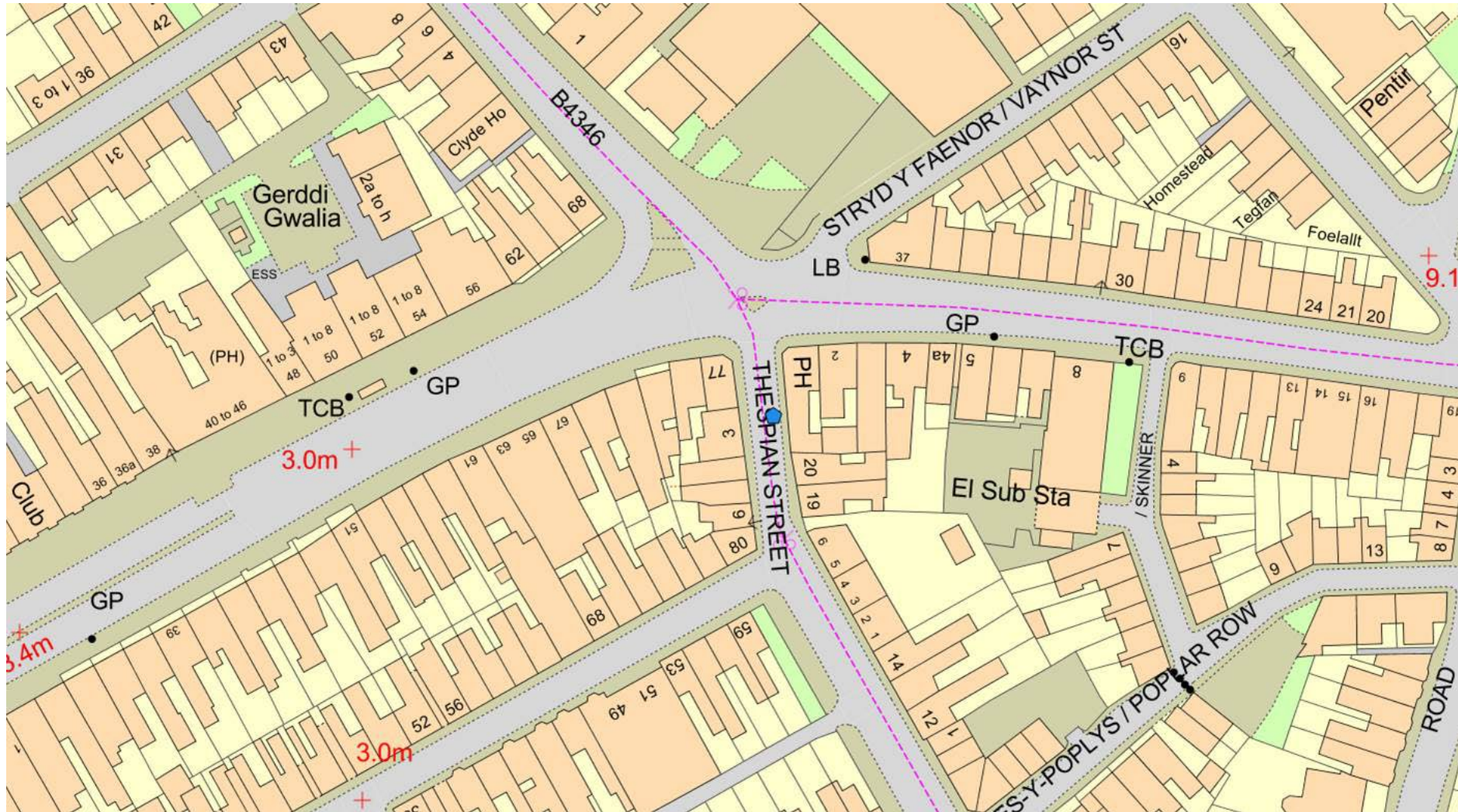
Nodiadau:

(1) Mae 0m yn nodi bod y monitor a leolir yn cynrychioli'r cysylltiad â'r aer ac felly nid oes angen cyfrifo pellter.

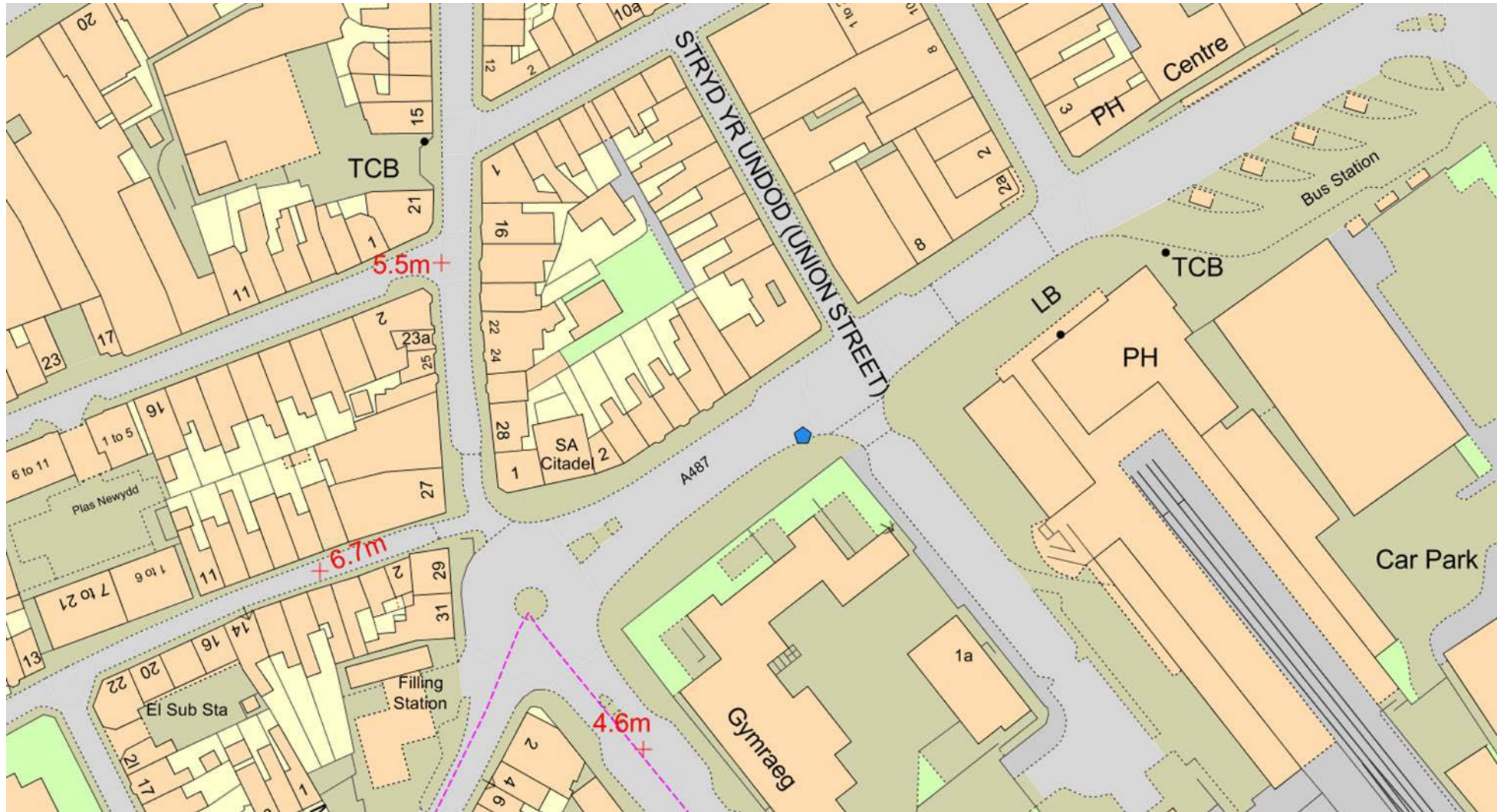
Ffigur 2.1 – Mapiau o Safleoedd Monitro Anawtomatig

Ffordd y Môr, Aberystwyth

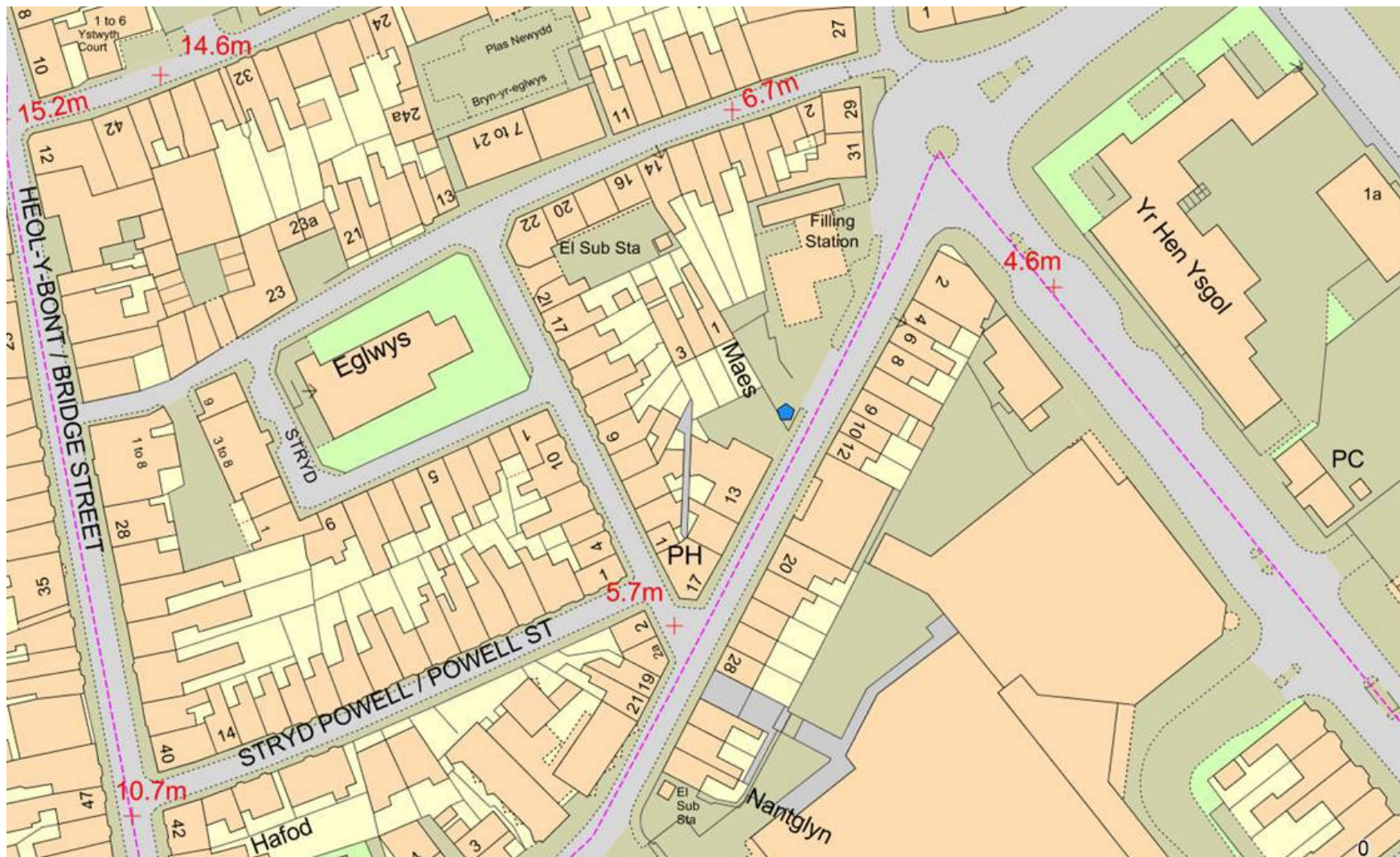
Stryd Thespis, Aberystwyth

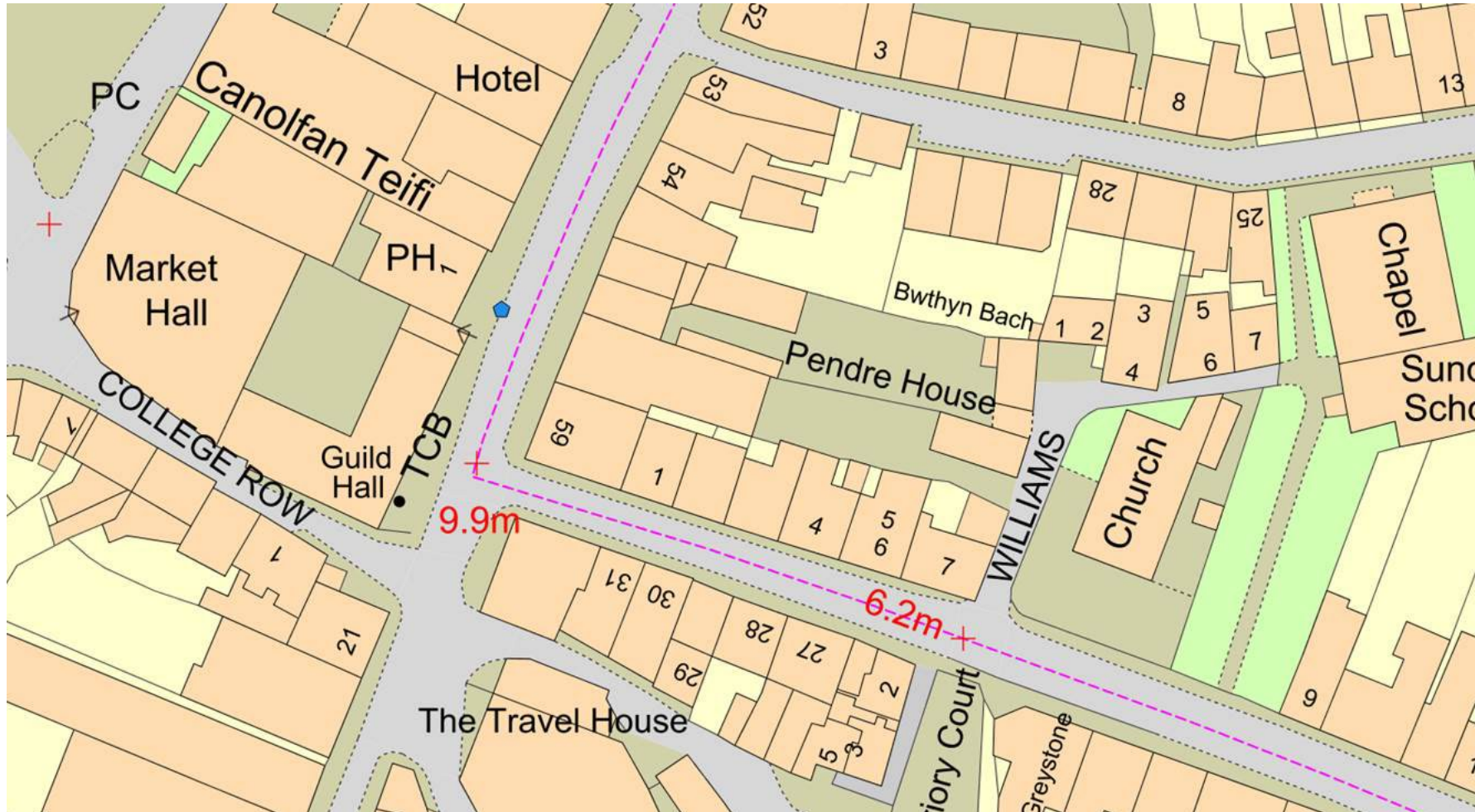
Yr Orsaf Reilffordd, Aberystwyth

Cylchfan Morrisons, Aberystwyth

Dan Dre, Aberystwyth

Stryd Fawr, Aberteifi

Stryd y Cei, Aberteifi

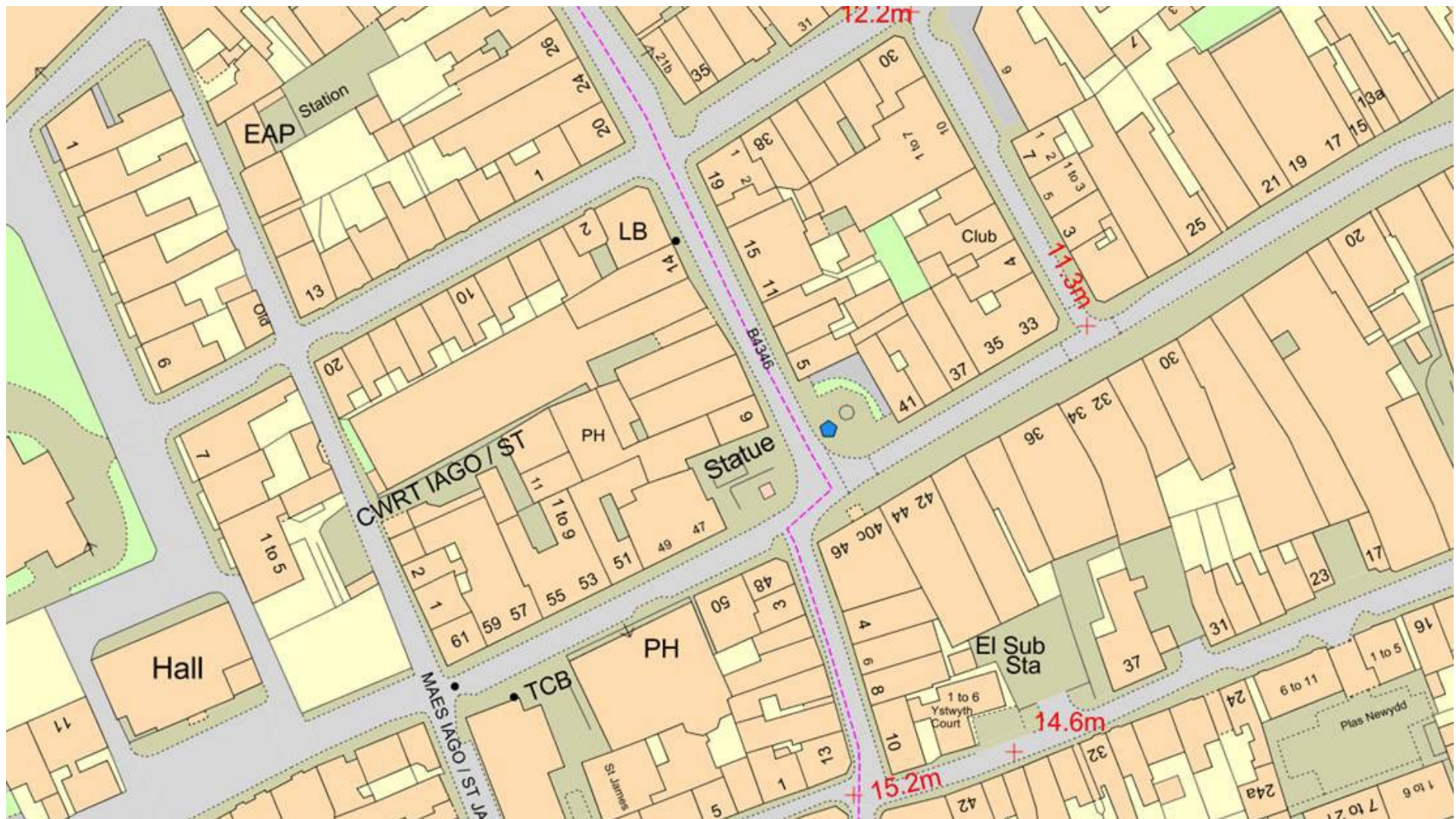
Stryd Fawr, Llanbedr Pont Steffan

Pendam

Talybont

Y Stryd Fawr, Aberystwyth

2.2 Canlyniadau Monitro Ansawdd Aer 2022

Tabl 2.2 – Canlyniadau Monitro Cyfartalog Blynyddol ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Enw'r safle	Math o safle	Math o fonitro	Cipio data dilys ar gyfer y cyfnod monitro (%) ⁽¹⁾	Cipio data dilys 2022 (%) ⁽²⁾	2018	2019	2020	2021	<u>2022</u>
Ffordd y Môr, Aberystwyth	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	17.5	19.6	16.3	20.4	15.6
Stryd Thespis, Aberystwyth	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	21.5	18.3	15.8	20.3	15.8
Yr Orsaf Reilffordd, Aberystwyth	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	23.3	20.3	17.0	20.7	15.1
Cylchfan Morrisons, Aberystwyth	Wrth ymyl y ffordd	Tiwb Tryledu	100	100	18.4	17.5	13.8	16.6	12.7
Dan Dre, Aberystwyth	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	18.6	18.9	16.5	22.2	15.3
Stryd Fawr, Llanbedr Pont Steffan	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	21.2	15.6	15.0	16.2	12.9
Stryd y Cei, Aberteifi	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	Amh.	Amh.	10.1	8.2	6.4
Stryd Fawr, Aberteifi	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	16.4	18.4	17.7	16.6	13.0
Talybont	Wrth ymyl y ffordd	Tiwb Tryledu	100	100	Amh.	Amh.	Amh.	24.5	17.2
Y Stryd Fawr, Aberystwyth	Canolfan drefol	Tiwb Tryledu	100	100	Amh.	Amh.	Amh.	12.7	9.8
Pendam	Gwledig	Tiwb Tryledu	100	100	Amh.	Amh.	2.8	2.4	1.9

Nodiadau:

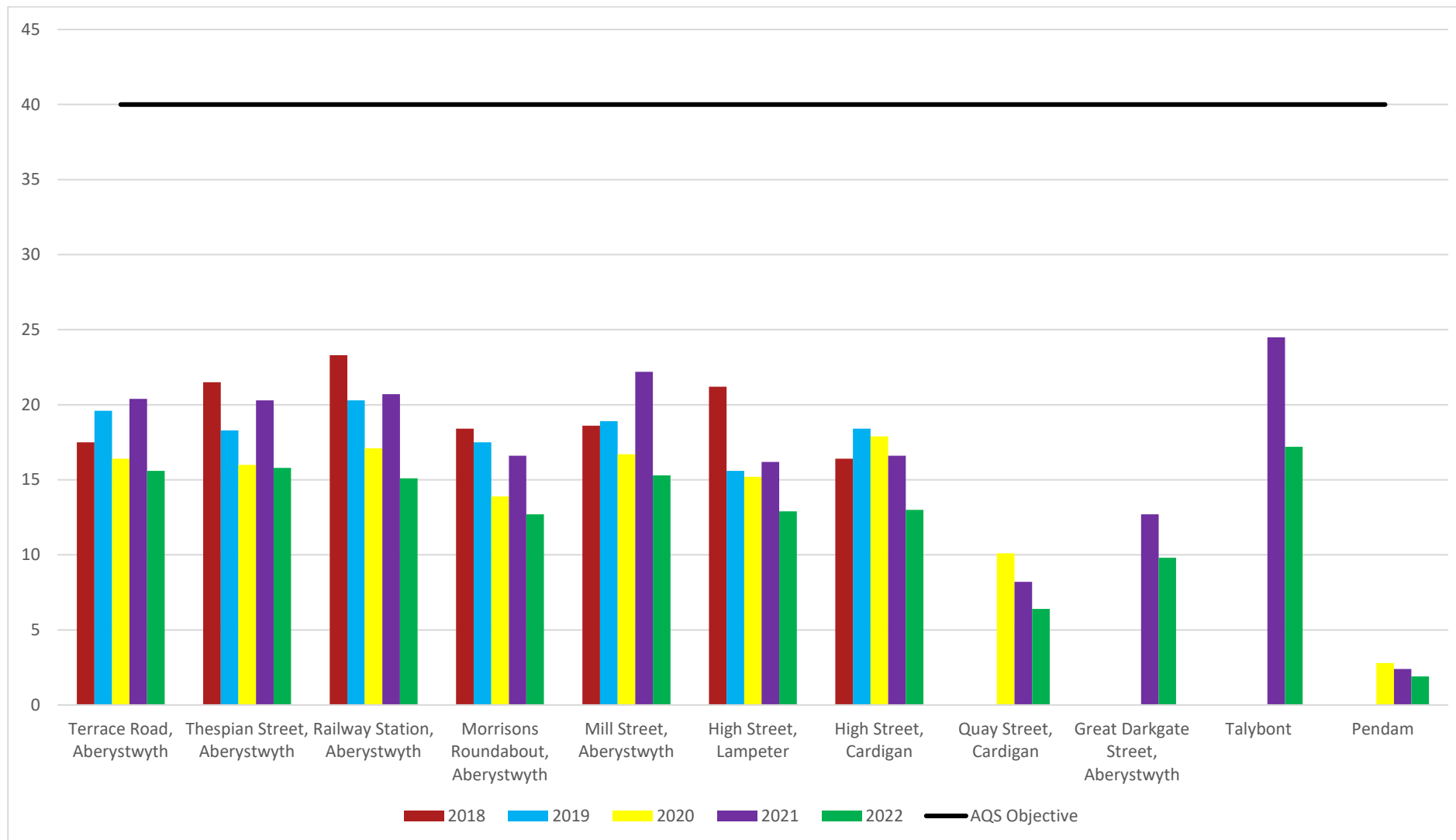
Dangosir **mewn print trwm** achosion o fynd dros yr amcan cyfartalog blynyddol o $40\mu\text{g}/\text{m}^3$ ar gyfer NO_2 .

Mae cymedrau blynyddol NO₂ sy'n fwy na 60µg/m³, gan fynd yn uwch o bosib nag amcan cymedr NO₂ dros 1 awr, yn cael eu dangos mewn **print trwm ac wedi'u tanlinellu.**

Mae'r cymedrau ar gyfer tiwbiau tryledu wedi'u cywiro ar gyfer tuedd. Mae pob cymedr wedi'i "flwyddoli" yn unol â RhAALI.TG16 os yw'r data dilys a gasglwyd ar gyfer y flwyddyn galendr lawn yn llai na 75%. Gweler Atodiad C am fanylion.

- (1) Cipio data ar gyfer y cyfnod monitro, mewn achosion lle cafodd gwaith monitro ei wneud yn ystod rhan o'r flwyddyn yn unig.
- (2) Cipio data ar gyfer y flwyddyn galendr lawn (e.e. os cafodd gwaith monitro ei wneud am 6 mis, yna 50% yw uchafswm y data a gasglwyd ar gyfer y flwyddyn galendr lawn).

Ffigur 2.2 – Tueddiadau mewn Crynodiadau Cymedr Blynnyddol NO₂ (µg/m³)

2.3 Cymharu Canlyniadau Monitro 2022 â'r Blynyddoedd Blaenorol a'r Amcanion Ansawdd Aer

Yn ystod 2022, casglodd Cyngor Sir Ceredigion ddata tiwbiau tryledu ar gyfer NO₂ mewn 11 o lleoliadau (gan gynnwys y safle gwledig, Pendam). Mae manylion y safleoedd i'w gweld yn Nhabl 2.1- 'Manylion Safleoedd Monitro Anawtomatig' gyda mapiau o bob safle yn Ffigur 2.1- 'Safleoedd Monitro Anawtomatig'.

Rhoddir cymhariaeth o ddata 2022 mewn perthynas â'r blynyddoedd blaenorol yn Nhabl 2.2 – 'Canlyniadau Monitro Cymedr Blynyddol NO₂', ac fe'i dangosir yn Ffigur 2.2 - 'Tueddiadau mewn Crynodiadau Cymedr Blynyddol NO₂'. Rhoddir dadansoddiad o'r data misol a gasglwyd yn 2021 yn Nhabl A.1 - 'Canlyniadau Tiwbiau Tryledu Misol Llawn ar gyfer 2022'

2.3.1 Nitrogen Deuocsid (NO₂)

Llwyddwyd i gasglu data dilys 100% ar gyfer pob lleoliad monitro. Roedd cipio llawer o ddata yn golygu nad oedd yn rhaid defnyddio trefn flwyddoli yn 2022, yn wahanol i'r ddwy flynedd flaenorol. Dim ond ym mis Ionawr 2020 y dechreuwyd monitro NO₂ yn Nhal-y-bont a'r Stryd Fawr, Aberystwyth a dyna pam nad yw data'r flwyddyn flaenorol i'w weld yn Nhabl 2.2.

Nid oedd y data crynodiad cymedr blynyddol a gofnodwyd ar gyfer NO₂ yn ystod 2022 ym mhob un o'r lleoliadau monitro, fel y'i cyflwynir yn Nhabl 2.2, yn uwch na'r amcan cymedrig blynyddol o 40µg/m³ NO₂ (gweler Atodiad B).

Fel y dangosir yn Ffigur 2.2, ac eithrio data 2021, mae'r crynodiadau cymedr blynyddol o NO₂ a gafodd eu monitro ym mhob lleoliad monitro wedi gweld gostyngiad graddol cyffredinol heb i ymyriadau ar ffurf Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer gael eu gweithredu. Roedd y data cymedr blynyddol o 2022 ymlaen yn gyson â'r duedd hon tuag i lawr.

Canfuwyd mai lleoliad monitro newydd Tal-y-bont oedd â'r crynodiad cymedrig blynyddol uchaf o NO₂ sef **17.2µg/m³**. Mae hyn yn debygol o fod yn sgil y Gefnffordd brysur sy'n mynd drwy'r pentref ac a ddefnyddir gan bobl sy'n teithio i'r gwaith yn Aberystwyth, y lorïau trwm sy'n teithio drwy'r sir a'r ymwelwyr sy'n ymweld â'r sir dros yr haf. Mae'r crynodiadau yma'n parhau i fod ymhell o fewn y terfynau statudol ond serch hynny cedwir golwg ar y safle yn y dyfodol.

2.3.2 Deunydd Gronynnol (PM₁₀)

Nid yw Cyngor Sir Ceredigion yn monitro ar gyfer PM₁₀ ond roedd gwaith modelu data a gynhaliwyd gan DEFRA yn dangos bod cyfartaledd blynyddol o lai na 13µg/m³ o PM₁₀ yn aer Ceredigion yn 2022. Roedd hyn yn cynnwys ein tref brysuraf, sef Aberystwyth.

2.3.3 Deunydd Gronynnol (PM_{2.5})

Nid yw Cyngor Sir Ceredigion yn monitro ar gyfer PM_{2.5}.

2.4 Crynodeb o Gydymffurfiaeth ag Amcanion y Strategaeth Ansawdd Aer o 2022 ymlaen

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi archwilio'r canlyniadau monitro o sir Ceredigion. Mae'r crynodiadau i gyd o fewn yr amcanion, felly nid oes angen cymryd camau pellach.

3 Datblygiadau Lleol Newydd

3.1 Ffynonellau Traffig Ffyrdd (a mathau eraill o Drafnidiaeth)

Ni nodwyd ffynonellau newydd o bwys o ran traffig ffyrdd yng Ngheredigion yn 2022, yn unol â'r canllawiau.

3.2 Ffynonellau Diwydiannol / sy'n Ffoi neu heb eu Rheoli/ Ffynonellau Masnachol

Ni nodwyd Ffynonellau Diwydiannol/ sy'n Ffoi neu Heb eu Rheoli/ Ffynonellau Masnachol newydd arwyddocaol yng Ngheredigion yn 2022 yn unol â'r canllawiau.

3.3 Ffynonellau Eraill

Ni nodwyd ffynonellau arwyddocaol newydd eraill yng Ngheredigion yn 2022 yn unol â'r canllawiau.

Heblaw am ffynonellau traffig ffyrdd, mae Cyngor Sir Ceredigion yn cadarnhau nad oes unrhyw ddatblygiadau lleol newydd neu newydd-eu-nodi a allai gael effaith ar ansawdd aer yn ardal yr Awdurdod Lleol.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cadarnhau bod pob un o'r canlynol wedi'u hystyried:

- Ffynonellau traffig ffyrdd
- Ffynonellau trafndiaeth eraill
- Ffynonellau diwydiannol
- Ffynonellau masnachol a domestig
- Datblygiadau newydd gyda ffynonellau sy'n ffoi neu heb eu rheoli.

4 Polisiâu a Strategaethau sy'n Effeithio ar Lygredd a Gludir yn yr Aer

4.1 Strategaeth Ansawdd Aer Leol / Ranbarthol

Nid oes yr un Ardal Rheoli Ansawdd Aer wedi'i datgan yng Ngheredigion. Felly, nid oes yna Gynlluniau Gweithredu Ansawdd Aer. Gan fod Ceredigion yn sir wledig yn bennaf, mae ansawdd aer yn dda ar y cyfan ac nid oes polisiâu neu strategaethau wedi'u cynhyrchu sy'n canolbwyntio'n benodol ar ansawdd aer.

4.2 Polisiâu Cynllunio Ansawdd Aer

Mae systemau rheoli llygredd a chynllunio wedi tueddu i esblygu dros y blynyddoedd yn endidau ar wahân. Mae awdurdodiadau o dan y cyfundrefnau rheoli llygredd yn ceisio rheoli'r ffyrdd y mae prosesau rhagnodedig yn gweithredu er mwyn cyfyngu ar unrhyw lygredd a allyrrir i'r atmosffer a'i wneud yn ddiogel. Mae'r system gynllunio, fodd bynnag, yn rheoleiddio lleoliad datblygiadau a rheoli gweithrediadau er mwyn osgoi neu leihau'r effeithiau andwyol y gall unrhyw botensial am lygredd eu cael ar y defnydd o dir a'r amgylchedd, i'r graddau y gallai effeithio ar y defnydd o dir yn awr neu yn y dyfodol.

Cydnabyddir yng Ngheredigion bod cynllunio defnydd tir yn rhan bwysig o ddull integredig o gyflawni amcanion ansawdd aer a lleihau allyriadau llygryddion aer (gan gynnwys y rhai sy'n cyfrannu at gynhesu byd-eang). Roedd Cynllun Datblygu Unedol (CDU) Ceredigion wedi darparu canllawiau ar sut y dylai ceisiadau cynllunio gael eu hystyried gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol. Roedd prif amcanion y CDU o ran yr effaith ar ansawdd aer yn cynnwys:

- a. **Amcan Gen 1** – annog patrwm o ddefnydd tir lle mae datblygu yn digwydd mewn ardaloedd sy'n lleihau'r galw am deithio ac sydd â'r gallu i'w gefnogi;
- d. **Amcan GEN 4** – sicrhau bod datblygu wedi'i leoli'n briodol, wedi'i ddylunio'n dda ac yn cael yr effaith leiaf posibl ar yr amgylchedd;
- e. **Amcan ENVE1** – hyrwyddo defnydd effeithlon o ynni mewn datblygiadau ac annog systemau cynhyrchu ynni ecogyfeillgar;

g. **Amcan ENVU 1** – annog buddsoddi cynaliadwy a gwelliannau mewn cyfleusterau seilwaith i ddarparu ar gyfer anghenion yn awr ac yn y dyfodol, heb beryglu ansawdd yr amgylchedd.

Roedd y CDU hefyd yn cynnwys polisi penodol ynghylch ansawdd aer fel a ganlyn:

Mae ENVP1.4 Ansawdd Aer (CDU) – yn nodi:

“Ni ddylai cynigion achosi niwed ychwanegol sylweddol i ansawdd aer”. Lle bo modd, dylai cynigion:

1. Cael eu lleoli'n briodol er mwyn lleihau'r angen i deithio
2. Bod yn hygyrch drwy ddulliau cludiant amrywiol
3. Hyrwyddo'r defnydd o ddulliau ynni-effeithlon

Daeth gwaith ar y CDU i ben pan benderfynodd yr Awdurdod ddatblygu cynllun datblygu lleol (CDLI) ar gyfer Ceredigion. Mae hwn yn gynllun byw a pharhaus sy'n ystyried yn ofalus faterion sy'n ymwneud ag ansawdd aer. Bydd yn parhau i gael ei ddatblygu a'i adolygu yn y dyfodol, ond mae'n cynnwys yr un egwyddorion sylfaenol mewn perthynas ag ansawdd aer a lliniaru'r effaith yn lleol.

4.3 Cynlluniau a Strategaethau Trafnidiaeth Lleol

Mae Cynllun Trafnidiaeth Lleol Canolbarth Cymru ar y cyd wedi cael ei lunio gan dri Awdurdod Lleol (ALI) Canolbarth Cymru, sef Ceredigion, Powys a Gwynedd (ar gyfer Meirionnydd). Mae'r Cynllun Trafnidiaeth yn ddogfen statudol sy'n cyd-fynd â'r CDLI. Gweledigaeth y CTLI yw i Awdurdodau Lleol Canolbarth Cymru gynllunio ar gyfer - a darparu mewn partneriaeth - system drafnidiaeth integredig a fforddiadwy yn y rhanbarth sy'n hwyluso datblygiad economaidd, yn sicrhau mynediad i bawb at wasanaethau a chyfleoedd, yn cynnal ac yn gwella ansawdd bywyd cymunedol ac yn cyfrannu at reoli carbon ac ansawdd yr amgylchedd. Mae canlyniadau'r CTLI sydd o fudd i ansawdd aer yn cynnwys:

- **Gwella lechyd a Lles drwy Gynyddu Cerdded a Beicio:** Bydd lefelau beicio a cherdded ar gyfer teithio llesol angenrheidiol a hamdden, gan drigolion ac ymwelwyr, yn cynyddu.
- **Buddion a Lleihau Effeithiau ar yr Amgylchedd:** Gwneir y mwyaf o'r potensial y bydd gwelliannau trafndiaeth yn lleihau allyriadau carbon ac yn effeithio'n gadarnhaol ar yr

amgylchedd naturiol ac adeiledig yn lleol a byd-eang. Bydd effeithiau negatïf wedi'u lleihau, gan gynnwys addasu i effeithiau newid hinsawdd.

Mae cyfres o ymyriadau lefel uwch wedi cael eu datblygu sydd gyda'i gilydd yn ceisio cyflawni'r canlyniadau a geisir ar gyfer y CTLI, gan gynnwys:

- **Gwella Cysylltiadau Strategol.**
- **Gwella Hygyrchedd i Gyflogaeth a Gwasanaethau.**
- **Annog Cerdded a Beicio.**
- **Rhwydweithiau Trafnidiaeth Gyhoeddus Integredig.**

4.4 Cynlluniau a Strategaethau Teithio Llesol

Cyflwynwyd Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 yn 2014 gan ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol wella'n barhaus gyfleusterau a llwybrau i gerddwyr a beicwyr, a pharatoi mapiau yn nodi llwybrau'r presennol a llwybrau posibl i'w defnyddio yn y dyfodol. Roedd y Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau ffyrdd newydd (gan gynnwys cynlluniau gwella ffyrdd) ystyried anghenion cerddwyr a beicwyr yn y cam dylunio. Bwriad y Ddeddf yw galluogi mwy o bobl i gerdded a beicio a theithio'n gyffredinol drwy ddulliau di-fodur. Mae gwneud cerdded a beicio yn fwy diogel ac ymarferol yn annog ffyrdd iachach o fyw, yn lleihau llygredd aer, yn lleihau sŵn, yn lleihau allyriadau carbon ac yn gwella'r amgylchedd.

Nod y Cynllun Teithio Llesol yng Ngheredigion yw gwella iechyd a llesiant pobl leol ac ymwelwyr drwy gynyddu cerdded a beicio. Mae gwelliannau i'r seilwaith a mentrau o ran newid ymddygiad yng Ngheredigion yn ceisio cynyddu lefelau cerdded a beicio ar gyfer teithio llesol angenrheidiol a hamdden, ac mae'n cynnwys ffactorau megis pontydd ffyrdd, llwybrau beicio, darpariaeth troedffyrdd/llwybrau troed, llwybrau diogel i'r ysgol, cynlluniau teithio yn ogystal â mesurau diogelwch ffyrdd i gynorthwyo defnyddwyr bregus. Cyflwynodd Cyngor Sir Ceredigion ei fapiau llwybrau i Lywodraeth Cymru yn 2015.

4.5 Amcanion Llesiant Awdurdodau Lleol

Ystyrir mai llygredd aer yw'r cyfrannwr amgylcheddol mwyaf at faich afiechyd yn y DU. Mae pobl sydd eisoes yn dioddef o iechyd gwael, ac sy'n byw yn yr ardaloedd lle ceir yr

ansawdd aer gwaethaf, yn fwy tebygol o gael eu heffeithio gan llygredd aer. Effeithir yn anghymesur ar gymunedau trefol tlotach.

Nid yw'r effeithiau iechyd ond yn ymwneud ag effeithiau mwy amlwg ac uniongyrchol llygredd aer. Mae llygredd aer yn effeithio ar dyfiant cnydau ac yn cyfrannu at asideiddio dyfroedd mewndirol ac arfordirol. Gall hyn arwain at effeithiau pwysig ar y gadwyn fwyd.

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn bwysig bod pob awdurdod lleol yn ymrwymo i sicrhau bod llygredd aer yn parhau i fod yn is na lefelau gwrthrychol. Mae Llywodraeth Cymru wedi awgrymu y dylai awdurdodau lleol gynnwys rheoli ansawdd aer mewn strategaethau corfforaethol a chyffredinol i godi ei broffil a chyflawni camau gweithredu mewn modd integredig. I'r perwyl hwn, mae'n bwysig bod awdurdodau lleol yn gweithredu'r ddelfryd o ddatblygu cynaliadwy yn eu gwaith ac yn gallu dangos i'r cyhoedd eu bod yn gwneud cynnydd tuag at gyflawni'r saith nod llesiant a ddiffinnir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae'r Ddeddf yn mynnu bod awdurdodau lleol yn gosod amcanion llesiant ac yn cyhoeddi adroddiad blynyddol yn dangos y cynnydd a wnaed wrth gyflawni'r amcanion. Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol sicrhau bod gwybodaeth yn sgil adolygiadau ac asesiadau o ansawdd aer lleol yn llywio llesiant lleol ac yn cael ei hymgorffori yn y cynllun llesiant lleol. Dylai hyn bwysleisio rôl yr awdurdod lleol o ran cyflawni aer glanach. Dylai anelu at godi proffil ansawdd aer gan gadw'r mater yn uchel ar ei restr o flaenoriaethau lleol. Mae Llywodraeth Cymru yn annog awdurdodau lleol i wella ansawdd aer mewn ffordd gorfforaethol ac amlddisgyblaethol gan eu galluogi i gynnwys ystyriaethau ansawdd aer mewn meysydd polisi ehangach – megis cynllunio defnydd tir, cynllunio trafndiaeth, effeithlonrwydd ynni, rheoli gwastraff, datblygu economaidd ac adfywio. Anogir awdurdodau lleol hefyd i geisio gweithio'n agosach gydag awdurdodau cyfagos – a thrwy wneud hynny gryfhau rôl grwpiau rhanbarthol.

Mae'r Ddeddf yn cydnabod bod Cymru hefyd yn wynebu heriau byd-eang mawr megis newid hinsawdd. Mae cynhesu byd-eang a newid hinsawdd yn cael eu hysgogi gan allyriadau i'r atmosffer. Mae targedau cenedlaethol wedi'u pennu ar gyfer lleihau allyriadau carbon ac mae "Newid Hinsawdd ac Adnoddau Naturiol" yn un o'r chwe Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n cyfrannu at ddatblygu a chyflawni Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yng Ngheredigion. Mae'r grŵp hwn yn cwrdd yn rheolaidd yng Ngheredigion ac mae wrthi'n paratoi ac yn datblygu cynlluniau gweithredu. Hefyd mae gan y Cyngor dîm rheoli carbon sydd wedi llwyddo i leihau allyriadau carbon yn lleol ac sydd bellach yn gweithio i leihau allyriadau ymhellach gyda'r nod o wneud y

Cyngor yn garbon niwtral erbyn 2030 (yn unol â tharged Llywodraeth Cymru). Gan ei bod yn sir wledig, mae'r sector cyhoeddus yn cyflogi un rhan o dair o boblogaeth Ceredigion a'r Awdurdod Lleol yw prif gyflogwr y sector. Mae cynllun rheoli carbon yr awdurdod yn gweithredu targed o leihau allyriadau 'cwmpas 1' (sy'n cynnwys allyriadau cerbydau) gan 15% o gymharu â'r lefelau a welwyd yn 2017/18. Mae hyn erbyn 2023, ac mae ar y trywydd iawn i gyflawni hynny a chaiff hyn ei drafod yn adroddiad cynnydd y flwyddyn nesaf.

4.6 Cynlluniau a Strategaethau Seilwaith Gwyrdd

Mae paratoi Polisiâu, Cynlluniau a Strategaethau Seilwaith Gwyrdd yn ofyniad newydd o dan Rifyn 10 o Bolisi Cynllunio Cymru. Fe'i cydlynir gan Dîm Polisi Cynllunio Cyngor Sir Ceredigion.

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol fabwysiadu dull strategol a rhagweithiol wrth ymdrin â seilwaith gwyrdd a bioamrywiaeth a hynny drwy gynhyrchu rhestrau a mapiau diweddar o'r seilwaith gwyrdd a'r asedau a'r rhwydweithiau ecolegol presennol. Dylai asesiadau seilwaith gwyrdd o'r fath wneud defnydd amserol, pragmatig a chynhwysol o'r setiau data sy'n bodoli, a'r wybodaeth orau sydd ar gael, a hynny i ddatblygu adnodd tystiolaeth sy'n seiliedig ar fapiau. Bydd gwneud hynny yn hwyluso dull rhagweithiol ac yn gwneud y mwyaf o'r cyfraniadau tuag at amcanion llesiant y Cyngor.

Mae Asesiad Seilwaith Gwyrdd yn cael ei ddefnyddio yng Ngheredigion i ddatblygu dull cadarn ar gyfer gwella bioamrywiaeth, cynyddu cydnerthedd ecolegol a gwella canlyniadau llesiant. Mae digwyddiadau ymgysylltu â rhanddeiliaid wedi'u cynnal yn y sir i lywio'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd. Roedd yr ymarferion ymgysylltu wedi ennyn llawer o ddiddordeb, ymatebion a syniadau. Mae allbynnau wedi'u coladu a'u crynhoi ac wedi nodi cyfleoedd strategol lle gellir defnyddio'r gwaith o adfer, cynnal a chadw, creu neu gysylltu nodweddion a swyddogaethau gwyrdd i sicrhau'r manteision mwyaf. Mae mapiau manwl ar gyfer trefi marchnad Ceredigion, er enghraifft, yn datgelu hyd a lled (a cholled) cloddiau a choetiroedd ac ati yn y trefi hyn a'r ardaloedd o'u cwmpas. Bydd colli cloddiau/gwrychoedd a choed dros gyfnod o amser yn cael ei ddefnyddio fel man cychwyn ar gyfer cynlluniau adfer / plannu coed yng Ngheredigion.

Mae'n ofynnol i awdurdodau cynllunio ddefnyddio'r data gorau sydd ar gael i fonitro cyfres o rywogaethau a chynefinoedd allweddol, ac ymgorffori'r dangosyddion hyn yn eu

Hadroddiadau Monitro Blynyddol. Bydd y data hwn yn cael ei ddefnyddio i ddangos a fu cynnydd neu golled net mewn bioamrywiaeth, a bydd tueddiadau'n cael eu defnyddio i bennu blaenoriaethau ar gyfer cynllunio a gwneud penderfyniadau yn y dyfodol. Bydd yrangen i ecosystemau, cynefinoedd a rhywogaethau addasu i newid hinsawdd yn cael ei ystyried fel rhan o'r Asesiad o Seilwaith Gwyrdd.

Mae parciau, mannau agored, meysydd chwarae, coetiroedd, gwlyptiroedd, ymylon ffyrdd, rhandiroedd a gerddi preifat yn enghreifftiau o seilwaith gwyrdd. Cyfeirir yn aml at systemau draenio cynaliadwy, pantiau, gwlyptiroedd, afonydd, camlesi a'u glannau a chyrsgiau dŵr eraill fel seilwaith glas. Mae mynediad i'r amgylchedd naturiol hwn, ac ymwneud ag ef, yn gysylltiedig â chanlyniadau iechyd cadarnhaol gan gynnwys gwella iechyd corfforol a meddyliol, a llai o risg o glefyd cardiofasgwlaidd a chyflyrau cronig eraill. Canfuwyd bod mynediad i seilwaith hamdden, megis parciau a meysydd chwarae, yn gysylltiedig â llai o risg o ordewdra ymysg pobl ifanc a mwy o weithgarwch corfforol. Yn yr un modd, gall gwelliannau i barciau gynyddu ymweliadau/defnydd a gweithgarwch corfforol plant a phobl hŷn. Mae byw ger mannau gwyrdd megis parciau a mannau agored eraill yn gallu gwella iechyd waeth beth fo'r dosbarth cymdeithasol.

Mae gwella mynediad at seilwaith a mannau gwyrdd hefyd yn cyfrannu at leihau'r

cyswllt â pheryglon amgylcheddol a llygredd aer, gwella ansawdd aer, lleihau effaith newid hinsawdd, amddiffyn rhag llifogydd ac erydu, a chynyddu cyfranogiad cymdeithasol ymysg oedolion hŷn.

5 Casgliad a Chamau Gweithredu Arfaethedig

5.1 Casgliadau o'r Data Monitro Newydd

Nid oes gan Gyngor Sir Ceredigion yr un Ardal Rheoli Ansawdd Aer ac nid oes ganddo unrhyw ardaloedd sy'n agos at fynd yn groes i Amcanion y Strategaeth Ansawdd Aer. Ni ystyriwyd, felly, ei bod yn angenrheidiol datgan Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer na chwaith baratoi Strategaeth Ansawdd Aer Lleol / Rhanbarthol.

5.2 Casgliadau yn ymwneud â Datblygiadau Lleol Newydd

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cadarnhau nad oes datblygiadau lleol newydd ar hyn o bryd y bydd angen eu hystyried yn fwy manwl, ac nad oes datblygiadau lleol a fydd yn arwain at unrhyw Asesiadau Manwl. Fel yn y cylchoedd adolygu ac asesu blaenorol, mae'r canlyniadau a adroddir yn yr adroddiad hwn yn dangos y cydymffurfir â'r holl safonau ac amcanion statudol o ran ansawdd aer yng Ngheredigion a hynny erbyn dyddiadau penodol ym mhob lleoliad (gan gynnwys y lleoliadau wrth ymyl y ffordd lle mae'r traffig mwyaf).

Nid yw'r gwaith monitro ac asesu newydd ar gyfer yr adroddiad hwn wedi datgelu unrhyw fannau yng Ngheredigion lle mae hylosgi tanwydd (mewn cerbydau modur, diwydiant neu eiddo domestig) neu allyriadau ffo yn achosi, neu'n debygol o achosi, problemau sylweddol o ran ansawdd yr aer. Mae'r adolygiad yn awgrymu nad oes problemau ansawdd aer sy'n gysylltiedig â thraffig yn y lleoliadau prysuraf wrth y ffyrdd ac yn nhrefi Ceredigion lle mae'r tagfeydd mwyaf. Nid oes diwydiannau mawr yn agos at ardaloedd poblog iawn yn y sir, a dim ond nifer fach o brosesau Rhan B a gweithfeydd hylosgi bach (yn y categori "risg isel" yn bennaf).

5.3 Casgliadau Eraill

I grynhoi, sir wledig yw Ceredigion gydag ychydig iawn o ddiwydiannau sy'n llygru'r aer. Nid yw'r rhestr hon o ddiwydiannau sy'n llygru'r aer wedi newid ers yr Adroddiad Cynnydd diwethaf ar gyfer Ceredigion. Traffig ffyrdd yw prif ffynhonnell llygredd aer yng Ngheredigion o hyd gyda nifer y cerbydau ar y ffyrdd yn cynyddu, ond mae'n parhau i fod yn isel o gymharu'n genedlaethol. Mae ansawdd aer yn parhau i gael ei fonitro yn rhai o'r

ardaloedd mwyaf sensitif lle mae'r tagfeydd mwyaf yng Ngheredigion. Pwrpas hyn yw gwirio cydymffurfiaeth a chadarnhau'r amcanestyniadau lleol a chenedlaethol. Mae monitro hefyd yn digwydd yn ôl yr angen i nodi unrhyw newidiadau sy'n gysylltiedig â newidiadau mewn gweithgarwch diwydiannol, maint a chyfansoddiad y traffig, cynllun y ffyrdd, a datblygiadau lleol newydd. Bydd hyn o ganlyniad i bryderon a cheisiadau lleol ac unrhyw ffactorau eraill sy'n cyfrannu at lygredd aer yn y sir. Mae monitro ar gyfer nitrogen deuocsid gan ddefnyddio tiwbiau tryledu yn cael ei ddefnyddio o bryd i'w gilydd mewn ymarferion i nodi unrhyw fannau "problemus" newydd sy'n dod i'r amlwg parthed llygredd aer. Mae'r rhain yn canolbwyntio'n benodol ar ysgolion, safleoedd diwydiannol, ardaloedd preswyl, busnesau amrywiol, modurdai, y rhwydwaith rheilffyrdd, gorsafoedd bysiau, siopau sychlanhau a siopau paent, ac yng nghyffiniau ffyrdd ar newydd wedd, ac ati. Mae sampleri goddefol yn rhad a gellir eu defnyddio mewn niferoedd cymharol fawr i ddal yr ardal a'i chydraniad angenrheidiol er mwyn mapio'r ardal yn effeithiol a nodi ffynonellau posibl o lygredd. Mae swmp traffig y sir, hyd yn oed yn y dref lle mae'r tagfeydd mwyaf (Aberystwyth), yn gymharol fach o gymharu â rhannau eraill o'r wlad, ac nid yw'n agos at y diffiniad o draffig trwm a geir yn y Canllawiau. Mae cymhareb y cerbydau nwyddau trwm i gyfanswm nifer y cerbydau hefyd yn isel yng Ngheredigion oherwydd diffyg diwydiant.

5.4 Camau Gweithredu Arfaethedig

Nid yw'r adolygiad ansawdd aer hwn ar gyfer Ceredigion wedi nodi'r angen i symud ymlaen i asesiadau manylach ar gyfer unrhyw un o'r llygryddion aer â blaenoriaeth. Mae'r Dangosyddion Ansawdd Aer Cenedlaethol yn isel iawn ar gyfer nitrogen deuocsid a PM₁₀ yng Ngheredigion – ymysg yr isaf yng Nghymru. Bydd monitro yn digwydd yn ôl yr angen mewn unrhyw fannau problemus sy'n dod i'r amlwg neu o ganlyniad i unrhyw bryderon neu ddatblygiadau newydd. Bydd y gwaith monitro a sefydlwyd yn Nhal-y-bont yn 2021 - yn sgil pryderon am dagfeydd traffig rheolaidd ar gefnffordd yr A487 oherwydd parcio ar y brif ffordd sy'n mynd trwy'r pentref - yn parhau. Mae hyn oherwydd mai hon yw'r ardal â'r lefelau uchaf o nitrogen deuocsid, ond disgwylir i'r lefelau yn yr ardal hon ac mewn ardaloedd eraill aros o fewn y safonau cyfreithiol.

Fel y mae ar hyn o bryd, yn ystod y blynyddoedd diwethaf nid yw nitrogen deuocsid yn y lleoliadau "problemus" wedi mynd yn uwch na'r safonau cyfreithiol mewn unrhyw leoliad (gan gynnwys wrth ymyl y ffordd a'r lleoliadau 'gwaethaf'). Bydd monitro yn parhau yn y lleoliadau hyn yn y dyfodol i sicrhau y cydymffurfir yn barhaus â'r safonau mwyaf llym.

Bydd yr Adroddiad Cynnydd nesaf ar ansawdd aer yng Ngheredigion yn cael ei baratoi a'i gyflwyno ym mis Medi 2024.

Cyfeiriadau

1. Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010
2. Cynllun y DU ar gyfer Mynd i'r Afael â Chrynodiadau Nitrogen Deuocsid Wrth Ymyl y Ffordd, Gorffennaf 2017
3. Canllawiau Polisi Interim Cymru ar Reoli Ansawdd Aer Lleol, Mawrth 2016: <http://gov.wales/docs/desh/publications/160303-policy-guidance-en.pdf>
4. Canllawiau Polisi Cymru, LAQM.PG09 (W), Ebrill, 2009-07-17 – Llywodraeth Cymru LAQM.PG (W) 17
5. Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (DEFRA) (2018) 'Rheoli Ansawdd Aer Lleol: Canllawiau Technegol (TG16)'. <https://laqm.defra.gov.uk/technical-guidance/>
6. Canllawiau Technegol LAQM. TG (09), Chwefror, 2009-07-17
7. Canllawiau Technegol LAQM. TG(03)
8. Deddf yr Amgylchedd 1995
9. Y Strategaeth Ansawdd Aer, Gorffennaf 2007
10. Rheoliadau Ansawdd Aer (Cymru), 2000
11. Rheoliadau Ansawdd Aer (Diwygio) (Cymru), 2002
12. Dangosyddion Ansawdd Aer Cenedlaethol i Gymru
14. AQEG (2007) *Trends in Primary Nitrogen Dioxide in the UK*: www.defra.gov.uk
15. D. Laxen a B. Marnier, *Analysis of the Relationship between 1-hour and annual mean nitrogen dioxide at UK roadside and kerbside monitoring sites*.
16. A Cook, *Analysis of the relationship between annual mean nitrogen dioxide and exceedances of the 1-hour mean*.
17. J. Abbott, *Review of pollutant specific guidance for industrial and domestic emissions*, 2002.
18. J. Abbott, Canllaw Technegol, *Screening Assessment for Biomass Burners*, Gorffennaf 2008 (http://uk-air.defra.gov.uk/reports/cat18/08062615199_methods.pdf).
19. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), 2015 (<http://gov.wales/topics/people-andcommunities/people/future-generations-act/statutory-guidance/?skip=1&lang=cy>)
20. Canllawiau Polisi Cynllunio (<http://gov.wales/topics/planning/policy/?skip=1&lang=cy>)
21. Cynllun Trafnidiaeth Lleol ar y Cyd Canolbarth Cymru 2015 [<http://www.tracc.gov.uk/index.php?id=125&L=0>]
22. Cynllun Ansawdd Aer ar gyfer Nitrogen Deuocsid, 2015 <https://www.gov.uk/government/collections/airquality-plan-for-nitrogen-dioxide-no2-in-uk-2015>
23. Cymorth Technegol, <http://laqm.defra.gov.uk/helpdesks.html>
24. Cynllun Aer Glân i Gymru – <https://llyw.cymru/cynllun-aer-glan-cymru-aer-iach-cymru>

Atodiadau

Atodiad A: Canlyniadau Monitro Misol y Tiwbiau Tryledu

Atodiad B: Crynodeb o Reoli Ansawdd Aer Lleol

Atodiad C: Data Monitro Ansawdd Aer SA/RhA

Atodiad A: Canlyniadau Monitro Misol y Tiwbiau Tryledu

Tabl A.1 – Canlyniadau Misol Llawn y Tiwbiau Tryledu ar gyfer 2022 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Enw'r safle	Ion	Chw	Maw	Ebr	Mai	Meh	Gorff	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rhag	Data amrwd	Wedi'i addasu ar gyfer tuedd (0.76) a'i flwyddoli ⁽¹⁾	Pellter wedi'i gywiro i'r cysylltiad agosaf ⁽²⁾
CERE/21A/NA9S9 (Ffordd y Môr, Aberystwyth)	26.0	16.7	26.5	21.3	17.4	16.9	20.4	20.7	12.6	19.8	21.5	26.5	20.5	15.6	
CERE/21A/NA9S6 (Stryd Thespis, Aberystwyth)	26.0	17.6	28.7	22.1	17.2	15.1	17.0	19.6	17.3	18.4	21.7	28.9	20.8	15.8	
CERE/21A/NA9S10 (Gorsaf Reilffordd, Aberystwyth)	27.3	17.7	20.9	19.2	18.2	13.6	18.6	20.2	18.7	19.6	20.7	24.2	19.9	15.1	
CERE/21A/NA9S8 (Morrisons, Aberystwyth)	21.3	16.6	18.5	15.2	16.2	13.0	19.9	20.1	11.5	13.0	15.3	19.4	16.7	12.7	
CERE/21A/NA9S3 (Dan Dre, Aberystwyth)	25.5	22.8	25.6	20.2	20.7	16.1	19.6	22.0	3.4	19.9	22.2	23.8	20.2	15.3	
CERE/21A/NA9S5 (Y Stryd Fawr, Llanbedr Pont Steffan)	22.5	16.2	20.7	14.2	14.3	12.3	13.2	15.2	17.0	16.7	20.7	20.2	16.9	12.9	
CERE/21A/NA9S15 (Y Stryd Fawr, Aberteifi)	20.6	13.7	19.4	15.1	15.9	13.1	17.0	18.3	20.5	14.3	14.4	22.2	17.0	13.0	
CERE/21A/NA9S12 (Stryd y Cei, Aberteifi)	12.1	6.5	11.2	8.1	5.0	5.0	6.1	7.4	4.4	8.5	10.8	16.6	8.5	6.4	
CERE/21A/NA9S11 (Pendarn)	1.9	2.0	4.1	3.0	2.7	1.6	2.0	2.9	2.3	2.3	2.1	2.5	2.5	1.9	
CERE/21A/NA9S7 (Talybont)	28.7	22.1	22.4	22.9	24.1	19.6	26.0	25.6	15.6	18.8	21.2	24.4	22.6	17.2	

Enw'r safle	Ion	Chw	Maw	Ebr	Mai	Meh	Gorff	Awst	Medi	Hyd	Tach	Rhag	Data amr wd	Wedi'i addasu ar gyfer tuedd (0.76) a'i flwyddoli ⁽¹⁾	Pellter wedi'i gywiro i'r cysylltiad agosaf ⁽²⁾
CERE/21A/NA9S14 (Y Stryd Fawr, Aberystwyth)	17.8	11.1	17.3	12.2	10.1	9.0	11.4	13.0	3.7	13.5	14.9	20.2	12.9	9.8	

Nodiadau:

Dangosir **mewn print trwm** achosion o fynd dros yr amcan cyfartalog blynyddol o 40µg/m³ ar gyfer NO₂.

Mae cymedrau blynyddol NO₂ sy'n fwy na 60µg/m³, gan fynd yn uwch o bosib nag amcan cymedr NO₂ dros 1 awr, yn cael eu dangos mewn **print trwm ac wedi'u tanlinellu**.

(1) Gweler Atodiad C am fanylion ar addasu ar gyfer tuedd a blwyddoli.

(2) Nid oedd angen gwneud cywiriadau pellter yn 2022

Atodiad B: Crynodeb o Reoli Ansawdd Aer Lleol

Pwrpas Adroddiad Cynnydd Blynyddol

Mae'r adroddiad hwn yn bodloni gofynion y broses Rheoli Ansawdd Aer Lleol fel y'i nodir yn Neddf yr Amgylchedd 1995 a chanllawiau cysylltiedig y llywodraeth. Mae'r broses Rheoli Ansawdd Aer Lleol yn gosod rhwymedigaeth ar bob awdurdod lleol i adolygu ac asesu ansawdd aer yn rheolaidd yn eu hardaloedd ac i benderfynu a yw'r amcanion ansawdd aer yn cael eu cyflawni ai peidio. Pan fydd gormodiant yn digwydd, neu'n debygol o ddigwydd, rhaid i'r awdurdod lleol ddatgan Ardal Rheoli Ansawdd Aer a pharatoi Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer o fewn 18 mis i'r datganiad. Bydd hwn yn nodi'r mesurau y mae'n bwriadu eu rhoi ar waith i roi sylw i'r amcanion. Yna dylid adolygu a diweddarau cynlluniau gweithredu lle bo angen a hynny o leiaf bob pum mlynedd.

Ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru, mae Adroddiad Cynnydd Blynyddol yn disodli'r holl ofynion adrodd ffurfiol eraill. Mae ganddo ddiben clir iawn sef diweddarau'r cyhoedd ynghylch ansawdd aer, gan gynnwys pa gamau parhaus sy'n cael eu cymryd yn lleol i'w wella os oes angen.

Amcanion Ansawdd Aer

Mae'r amcanion ansawdd aer sy'n gymwys i Reoli Ansawdd Aer Lleol yng Nghymru wedi'u nodi yn Rheoliadau Ansawdd Aer (Cymru) 2000, Rhif 1940 (Cymru 138), Rheoliadau Ansawdd Aer (Diwygio) (Cymru) 2002, Rhif 3182 (Cymru 298), ac maent i'w gweld yn Nhabl B.1.

Mae'r tabl yn dangos yr amcanion mewn unedau o ficrogramau fesul metr ciwbig $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (miligramau fesul metr ciwbig, mg/m^3 ar gyfer carbon monocsid) gyda nifer yr achosion o ormodiant ym mhob blwyddyn a ganiateir (lle bo'n berthnasol).

Tabl B.1 – Amcanion ansawdd aer sydd wedi'u cynnwys mewn rheoliadau at ddiben Rheoli Ansawdd Aer Lleol yng Nghymru

Llygrydd	Amcan ansawdd aer: Crynodeiad	Amcan ansawdd aer: wedi'i fesur ar sail	Cyflawni erbyn
Nitrogen Deuocsid (NO₂)	200µg/m ³ , dim gormodiant mwy na 18 gwaith y flwyddyn	Cymedr 1 awr	31.12.2005
Nitrogen Deuocsid (NO₂)	40µg/m ³	Cymedr blynyddol	31.12.2005
Deunydd Gronynnol (PM₁₀)	50µg/m ³ , dim gormodiant mwy na 35 gwaith y flwyddyn	Cymedr 24 awr	31.12.2010
Deunydd Gronynnol (PM₁₀)	40µg/m ³	Cymedr blynyddol	31.12.2010
Sylffwr Deuocsid (SO₂)	350µg/m ³ , dim gormodiant mwy na 24 gwaith y flwyddyn	Cymedr 1 awr	31.12.2004
Sylffwr Deuocsid (SO₂)	125µg/m ³ , dim gormodiant mwy na 3 gwaith y flwyddyn	Cymedr 24 awr	31.12.2004
Sylffwr Deuocsid (SO₂)	266µg/m ³ , dim gormodiant mwy na 35 gwaith y flwyddyn	Cymedr 15 munud	31.12.2005
Bensen	16.25µg/m ³	Cymedr blynyddol rhedegol	31.12.2003
Bensen	5µg/m ³	Cymedr blynyddol	31.12.2010
1,3 Biwtadien	2.25µg/m ³	Cymedr blynyddol rhedegol	31.12.2003
Carbon Monocsid	10.0mg/m ³	Uchafswm cymedr 8-awr rhedegol dyddiol	31.12.2003
Plwm	0.25µg/m ³	Cymedr blynyddol	31.12.2008

Atodiad C: Data Monitro Ansawdd Aer SA/RhA

SA/RhA Monitro Tiwbiau Tryledu

Ffactorau Addasu ar gyfer Tuedd yn y Tiwbiau Tryledu

Dadansoddwr y cyflenwad tiwbiau tryledu oedd Socotec Didcot, y dull oedd 50% TEA mewn aseton a'r ffactor addasu ar gyfer tuedd a ddefnyddiwyd oedd ffactor cyffredinol 2022 o 0.76 (Rhif Fersiwn y Daenlen: 09/23) a ddaeth o gronfa ddata DEFRA o ffactorau addasu cenedlaethol ar gyfer tuedd [<https://laqm.defra.gov.uk/bias-adjustment-factors/national-bias.html>].

National Diffusion Tube Bias Adjustment Factor Spreadsheet						Spreadsheet Version Number: 09/23					
Follow the steps below in the correct order to show the results of relevant co-location studies										This spreadsheet will be updated at the end of March 2024	
Data only apply to tubes exposed monthly and are not suitable for correcting individual short-term monitoring periods										LAQM Helpdesk Website	
Whenever presenting adjusted data, you should state the adjustment factor used and the version of the spreadsheet											
This spreadsheet will be updated every few months: the factors may therefore be subject to change. This should not discourage their immediate use.											
The LAQM Helpdesk is operated on behalf of Defra and the Devolved Administrations by Bureau Veritas, in conjunction with contract partners AECOM and the National Physical Laboratory.						Spreadsheet maintained by the National Physical Laboratory. Original compiled by Air Quality Consultants Ltd.					
Step 1:		Step 2:		Step 3:		Step 4:					
Select the Laboratory that Analyses Your Tubes from the Drop-Down List		Select a Preparation Method from the Drop-Down List		Select a Year from the Drop-Down List		Where there is only one study for a chosen combination, you should use the adjustment factor shown with caution. Where there is more than one study, use the overall factor ² shown in blue at the foot of the final column.					
If a laboratory is not shown, we have no data for this laboratory.		If a preparation method is not shown, we have no data for this method at this laboratory.		If a year is not shown, we have no data.		If you have your own co-location study then see footnote ³ . If uncertain what to do then contact the Local Air Quality Management Helpdesk at LAQMhelpdesk@bureauveritas.com or 0800 0327953					
Analysed By ¹	Method	Year ²	Site Type	Local Authority	Length of Study (months)	Diffusion Tube Mean Conc. (Dm) (µg/m ³)	Automatic Monitor Mean Conc. (Cm) (µg/m ³)	Bias (B)	Tube Precision ⁴	Bias Adjustment Factor (A) (Cm/Dm)	
SOCOTEC Didcot	50% TEA in Acetone	2022	UI	North Lincolnshire Council	12	18	13	32.1%	G	0.76	
SOCOTEC Didcot	50% TEA in Acetone	2022	R	Waverley Borough Council	11	27	20	32.7%	G	0.75	
SOCOTEC Didcot	50% TEA in Acetone	2022	R	Waverley Borough Council	12	29	20	43.1%	G	0.70	
Overall Factor ² (29 studies)								Use		0.76	

Ffactor o Astudiaethau Cydleoli Lleol

Nid oedd data cydleoli ar gael.

Trafod y Dewis o Ffactor i'w Ddefnyddio

Nid oedd cyfle ar gyfer astudiaeth cydleoli felly defnyddiwyd y ffactor addasu cenedlaethol o gronfa ddata DEFRA o ffactorau addasu cenedlaethol ar gyfer tuedd [<https://laqm.defra.gov.uk/bias-adjustment-factors/national-bias.html>].

SA/RhA Monitro Tiwbiau Tryledu

Darperir data gan DEFRA ar gyfer dadansoddi tiwbiau tryledu NO2 gyda chywirdeb labordy <https://laqm.defra.gov.uk/diffusion-tubes/precision.html>

Fel y cynghorwyd gan DEFRA, at ddibenion Rheoli Ansawdd Aer Lleol, mae cywirdeb tiwbiau tryledu labordy wedi'i rannu'n ddau gategori, "Da" a "Gwael" fel a ganlyn: ystyrir

bod gan diwbiau gywirdeb "da" lle mae'r cyfernod amrywiad o diwbiau tryledu dyblyg neu driphlyg am wyth neu ragor o gyfnodau yn ystod y flwyddyn yn llai nag 20%, ac mae cyfernod amrywiad cyfartalog yr holl gyfnodau monitro yn llai na 10%. Ystyrir bod gan diwbiau gywirdeb "gwael" lle mae cyfernod amrywiad pedwar cyfnod neu ragor yn fwy nag 20% a/neu mae'r cyfernod amrywiad cyfartalog yn fwy na 10%.

Mewn perthynas â'r canlyniadau cryno y mae DEFRA yn eu darparu, cynghorir fel a ganlyn:

“Sylwer y gall perfformiad labordy newid o un flwyddyn i'r llall. Felly, wrth asesu perfformiad labordy gan ddefnyddio'r canfyddiadau [a ddarperir yn y canlyniadau cryno], dylid ystyried cyfran y canlyniadau lleoliad cywirdeb "gwael", nid dim ond presenoldeb neu absenoldeb canlyniadau gwael.

Blwyddoli Tiwbiau Tryledu

Roedd pob lleoliad monitro Tiwbiau Tryledu a oedd yn berchen i Gyngor Sir Ceredigion wedi casglu data o 75% felly nid oedd angen blwyddoli'r data monitro. Yn ogystal, nid oedd angen blwyddoli ar gyfer unrhyw safle lle'r oedd y data a gasglwyd yn llai na 25%.

Ffactorau Addasu ar gyfer Tuedd yn y Tiwbiau Tryledu

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi gweithredu ffactor addasu ar gyfer tuedd cenedlaethol o 0.76 i ddata monitro 2022. Cyflwynir crynodeb o'r ffactorau addasu ar gyfer tuedd a ddefnyddiwyd gan Gyngor Sir Ceredigion dros y pum mlynedd diwethaf yn Nhabl C.1.

Tabl C.1 – Ffactor Addasu ar gyfer Tuedd

Blwyddyn	Lleol neu Genedlaethol	Os yn genedlaethol, y fersiwn o'r daenlen genedlaethol	Ffactor Addasu
2022	Cenedlaethol	09/23	0.76
2021	Cenedlaethol	06/22	0.78
2020	Cenedlaethol	06/21	0.76
2019	Cenedlaethol	09/20	0.75
2018	Cenedlaethol	06/19	0.76
2017	Cenedlaethol	09/18	0.77
2016	Cenedlaethol	06/17	0.79

Gostyngiad NO₂ gyda phellter o'r ffordd

Nid oedd angen cywiro pellter mewn unrhyw leoliadau monitro NO₂ yng Ngheredigion yn ystod 2022.

Tabl C.2 – Crynodeb Blwyddoli (crynodebiadau wedi'u cyflwyno mewn $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Nid oedd angen blwyddoli ar gyfer data 2022 oherwydd casglwyd digon o ddata.

Tabl E.1 – Matrics Effaith

Categori	Graddfa Effaith: Dim	Graddfa Effaith: Bach	Graddfa Effaith: Canolig	Graddfa Effaith: Mawr
Monitro Awtomatig – Cipio Data (%)	Cipio mwy na 75% o ddata	Cipio 50 i 75% o ddata	Cipio 25 i 50% o ddata	Cipio llai na 25% o ddata
Monitro Awtomatig – Cyfundrefn SA/RhA	Cadw at y gofynion fel y'u diffinnir yn LAQM.TG16	Calibradu arferol yn digwydd yn aml ond nid yn ôl y drefn arferol. Cynnal archwiliadau ochr yn ochr â rhaglenni gwasanaethu a chynnal a chadw	Calibradu arferol yn digwydd yn anaml a chadw at drefniadau gwasanaethu a chynnal a chadw. Ni chyflawnwyd archwiliad	Calibradu arferol heb ddigwydd o fewn cyfnod estynedig (e.e. 3 i 4 mis). Amharu ar y drefn gwasanaethu a chynnal a chadw ac ni chyflawnwyd archwiliad
Monitro Goddefol – Cipio Data (%)	Cipio mwy na 75% o ddata	Cipio 50 i 75% o ddata	Cipio 25 i 50% o ddata	Cipio llai na 25% o ddata
Monitro Goddefol – Ffactor Addasu ar gyfer Tuedd	Addasu ar gyfer tuedd wedi'i wneud yn ôl yr arfer	Effaith <25% ar y nifer arferol o astudiaethau cydleoli sy'n addasu ar gyfer tuedd (2020 yn erbyn 2019)	Effaith 25-50% ar y nifer arferol o astudiaethau sy'n addasu ar gyfer tuedd (2020 yn erbyn 2019)	Effaith > 50% ar y nifer arferol o astudiaethau sy'n addasu ar gyfer tuedd (2020 yn erbyn 2019) a/neu astudiaethau addasu ar gyfer tuedd gymhwysol nad ystyrir yn gynrychioliadol o'r gyfundrefn leol
Monitro Goddefol – Cadw at y Dyddiadau Newid	Cadw at galendr cysylltiad tiwbiau tryledu DEFRA	Tiwbiau wedi'u gadael allan am ddau gyfnod cysylltiad	Tiwbiau wedi'u gadael allan am dri chyfnod cysylltiad	Tiwbiau wedi'u gadael allan am fwy na thri chyfnod cysylltiad
Monitro Goddefol – Storio Tiwbiau	Tiwbiau'n cael eu storio yn unol â chanllawiau labordy a'u dadansoddi'n brydlon	Tiwbiau'n cael eu storio'n hwy nag arfer ond cadw at ganllawiau labordy	Methu storio tiwbiau yn unol â chanllawiau labordy ond eu dadansoddi cyn y dyddiad dod i ben	Tiwbiau'n cael eu storio mor hir fel nad oedd modd eu dadansoddi cyn y dyddiad dod i ben. Methu defnyddio'r data
Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer – Gweithredu Mesur	Heb ei effeithio	Oedi byr (<6 mis) wrth ddatblygu Cynllun Gweithredu newydd, ond mae'n mynd rhagddo	Oedi hir (>6 mis) wrth ddatblygu Cynllun Gweithredu newydd, ond mae'n mynd rhagddo	Dim cynnydd wrth datblygu Cynllun Gweithredu newydd
Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer – Datblygu un newydd	Heb ei effeithio	Oedi byr (<6 mis) wrth ddatblygu Cynllun Gweithredu newydd, ond mae'n mynd rhagddo	Oedi hir (>6 mis) wrth ddatblygu Cynllun Gweithredu newydd, ond mae'n mynd rhagddo	Dim cynnydd wrth datblygu Cynllun Gweithredu newydd

Rhestr Termau

Talfyriad	Disgrifiad
ACB	Adroddiad Cynnydd Blynyddol ansawdd aer
ARhAA/ AQMA	Ardal Rheoli Ansawdd Aer – Ardal lle mae crynodiadau llygryddion aer yn uwch / yn debygol o fod yn uwch na'r amcanion ansawdd aer perthnasol. Mae Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer yn cael eu datgan ar gyfer llygryddion ac amcanion penodol
AURN	<i>Automatic Urban and Rural Network</i> (rhwydwaith monitro ansawdd aer y DU)
CGAA/ APR	Cynllun Gweithredu Ansawdd Aer – Disgrifiad manwl o fesurau, canlyniadau, dyddiadau cyflawni a dulliau gweithredu, gan ddangos sut mae'r Awdurdod Lleol yn bwriadu cyflawni gwerthoedd y terfynau ansawdd aer
DEFRA	Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig
NO ₂	Nitrogen Deuocsid
NO _x	Ocsidau Nitrogen
PM ₁₀	Deunydd gronynnol a gludir yn yr aer â diamedr aerodynamig o 10µm (micrometrau neu ficronau) neu lai
PM _{2.5}	Deunydd gronynnol a gludir yn yr aer â diamedr aerodynamig o 2.5µm neu lai
RhAALI/ LAQM	Rheoli'r Ansawdd Aer yn Lleol
SA/RhA (QA/QC)	Sicrhau Ansawdd a Rheoli Ansawdd
SO ₂	Sylffwr Deuocsid